

NOVINARSKA PAŽNJA

NOVINARSKA PAŽNJA

- ▶ Podrazumeva se da, kako i piše u prvoj tački ovog odeljka, da novinar poslu pristupa sa dužnom profesionalnom pažnjom.
- ▶ Praksa je, međutim, sasvim drugačija, pa se u medijima pojavljuju i tekstovi izmišljenih autora i montirane fotografije, ali se uz ljude i njihova (zlo)dela stavljaju i odrednice koje nemaju veze s pomenutim činom, ali su pogodne da se stigmatizuju čitave grupe ljudi.
- ▶ Bavićemo se:
 - ▶ Izvorima informacija
 - ▶ Prećutkivanjem činjenica
 - ▶ Opasnošću od diskriminacije

Izvor informacija

- ▶ Izvoru se ne sme slepo verovati, jer i on iskaz može prigađavari sopstvenom interesu.
- ▶ Ako vam je neko dao neku informaciju “čtvore oči treba otvoriti” i razmisliti zašto je vam je dostavio , koji je njegov lični/grupni interes, da li je to baš sve kako kaže, predstavlja...
- ▶ Čitaocce/gledaoce morate obavestiti ako izvor ima neposredan interes od objavljivanja informacije ili nastoji da se sa nekim obračuna

PRIMER: Izvor informacija

- ▶ Tekst lažnog autora - Ono što se moglo videti i pročitati u jednim dnevnim novinama s dugom tradicijom i malo prekršaja Kodeksa bilo je za rubriku “verovali ili ne”.
- ▶ Ispostavilo se da “psihijatar”, koji je potpisan kao autor teksta o “agresivnim feministkinjama”, čedomorstu i feminističkoj politici i propagandi, objavljenog u rubrici u kojoj se objavljuju komentari, ne postoji.
- ▶ Njegova navodna fotografija, a zapravo slika stranog glumca i reditelja, “skinuta” sa Interneta.

PRIMER: Izvor informacija

- ▶ Nevladina organizacija koja se bavi pravima žena i jedna građanka podneli su odvojene žalbe na ovaj tekst.
- ▶ Na Internetu nisu mogle naći pod tim imenom i prezimenom navodnog psihijatra, potpisanog u novinama kao eksperta koji radi u inostranstvu. “Stučnjak” sa fotografije zapravo je inostrani glumac i režiser. Žalbe su podnete zbog diskriminacije žena.

PRIMER: Izvor informacija

- ▶ Tokom rasprave na sednici Komisije za žalbe čulo se i da je moguće da je redakcija obmanuta, posebno jer se ljudi, pa ni mediji, još ne snalaze dobro u digitalnom okruženju, ali je morala da objavi sve što ima u vezi sa tim slučajem, kao što je nedugo pre toga učinio list kojem je podmetnut lažni intervju.
- ▶ Međutim, novinama čiji je tekst bio na stolu, ovo nije bio prvi put. Dva meseca ranije, u istoj rubrici objavljeni su komentari takođe „fantomskih autora“.
- ▶ Komisija je zaključila da je očigledno reč o tekstu izmišljenog autora, uz koji je objavljena i fotografija druge osobe (što je i sama redakcija priznala), te je jednoglasno odlučila da je prekršena odredba odeljka Novinarska pažnja o obavezi novinara da poslu pristupa sa dužnom profesionalnom pažnjom, kao i ona iz odeljka Istinitost izveštavanja, po kojoj je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje izmišljenih pisama ili pisama čiji autor nije poznat ili njegov identitet nije proverljiv

PRIMER: Izvor informacija

- ▶ U odluci je navedeno i da postoji tendencija da se, u određenom političkom trenutku, objavljuju komentari iz neproverenih i nepoznatih izvora sa ciljanim argumentima, što posebno zabrinjava, jer je možda reč i o planiranom obmanjivanju javnosti.
- ▶ Na isti tekst nešto kasnije žalio se i stranac čija je fotografija zloupotrebljena, navodeći da je uredništvo lista moglo lako da proveri čija je to slika koristeći jednostavne onlajn alate.
- ▶ Uz to je u žalbi navedeno i da je reč o istaknutom glumcu i režiseru, čiji stavovi i istupanje u javnosti imaju posebnu težinu. Dotičnim tekstom, piše u žalbi, koji je u suprotnosti sa njegovim stavovima, narušeno me je dostojanstvo i integritet.

PRIMER: Izvor informacija

- ▶ Pročitajte:
- ▶ Žalbu
- ▶ Odluku Komisije za žalbe
- ▶ Zapisnik sa sednice Komisije
- ▶ Prateće dokumente
- ▶ <http://www.zalbe.rs/zalba/2351>
- ▶ <http://www.zalbe.rs/zalba/2358>

ПОГЛЕДИ ПОДНИКЊА

Против насиља, не против мушкараца или жена

Др Пејтар Величковић*

Две трагедије у центрима за социјални рад у Београду овог лета указују на дубоке, тешке и неоправљиве слабости и некомпетентност целовитног система заштите породице у Србији. У жељу су, наравно, одмах спремно усвојиле агресивне феминистичке, које су и ове трагедије искористиле за своју политичку агенду. Са стручне стране посматрано, насиље је насиље, без обзира на то ко га чини. Закон о спречавању насиља у породици, који је у Србији недавно ступио на снагу, није само за мушкарце. Он је за све породичне насиљнике и насилишце.

Када је већ реч о женама и мушкарцима, не треба заборавити да практично сва чедноштва (убиства беба) ствуда у свету чине искључиво жене, а готово никада мушкарци. Дакле, две трагедије у Београду не говоре ништа у прилог феминистичкој политизици и пропаганди. Оне говоре у прилог здравити породице од сваке врсте насиља и од свих насилника – и мушкараца и жена.

Супротно свим случајевима није у томе да се направиле нове јаз између жена и мушкараца, већ да се центри за социјални рад размакну на стуб орама.

Животи ће се спасти само ако судови заузму одлучан став према насиљу, а не према мушкарцима или према женама. У Србији расте насиље на улицама, убиства из ватреног оружја и презабљивања. У Србији има 2,1 пута више чедноштва која чине жене него у Америци, 2,5 пута више него у Немачкој, 3,2 пута више него у Пољској, прилагођено броју становника. То не значи да су српске жене „дубине“ или „монструме“, што је језик веројне према мушкарцима ице српски медији, под утицајем феминистичких група, у послатке према рутински користи. Истина о насиљу није о женама и мушкарцима.

Судови и друге институције треба да се боре против насиља, а не против мушкараца или жена. Они морају задржати фокус на проблем да би се избегло да правду у породичним споразумима у Србији у отвара деле центри за социјални рад и невладине организације које те центре „обучавају“, уместо да правду деле одговорне судије, као у целом уређеном свету.

*Форензички бсициолог, судски експерт за пословање деце, Монреал, Канада

filmmakers

Arifko Kuzhans

Country	Germany
Website	Berlin - Potsdam, Hamburg, Köln, München, Aachen
Website	WWW
Website	18 - 24 Jahre
Website	100 km
Website	English (en), German (de), Dutch (nl), Spanish (es), French (fr), Italian (it), Polish (pl), Russian (ru), Ukrainian (ua), Czech (cs), Slovak (sk), Hungarian (hu), Romanian (ro), Bulgarian (bg), Serbian (sr), Croatian (hr), Slovenian (sl), Macedonian (mk), Albanian (sq), Bosnian (bs), Montenegrin (me), Greek (el), Turkish (tr), Azerbaijani (az), Georgian (ka), Armenian (hy), Hebrew (he), Arabic (ar), Persian (fa), Urdu (ur), Hindi (hi), Bengali (bn), Vietnamese (vi), Thai (th), Indonesian (id), Malay (ms), Tagalog (tl), Filipino (fil), Japanese (ja), Korean (ko), Chinese (zh), Vietnamese (vi), Thai (th), Indonesian (id), Malay (ms), Tagalog (tl), Filipino (fil), Japanese (ja), Korean (ko), Chinese (zh)

Prećutkivanje činjenica

- ▶ Posebna boljka današnjih medija je prećutkivanje bitnih činjenica, iskrivljavanja istine, pa i objavljivanje laži samo da bi se nešto ciljano plasiralo jer je to politički, poslovni, lični interes novinara, urednika, vlasnika medija....
- ▶ Sledeći primer je drastičan – novine prećutkivale bitne činjenice u vezi sa onim što su pisale, tako što su svesno ignorisale sve informacije i odgovore koji ne podupiru njihovu istinu.
- ▶ Ispostavilo se da je sve počelo kao “osveta”, jer novinarka nije dobila na poklon karte za koncert muzičara, pa ga je potom list u kojem radi „napao“

PRIMER: Prećutkivanje činjenica

- ▶ Kad novinar ostane bez ulaznice - Šokantane, drastične i strašne stvari izrežirale su jedne dnevne novine kada je regionalna zvezda, koja nema srpsko ime, imala koncerte u Beogradu.
- ▶ Te dnevne novine objavile su seriju tekstova o tome da je muzičar navodno zabranio unošenje srpskih zastava na svoje koncerte.
- ▶ Muzičar je u žalbi naveo da je jasna namera lista da se naškodi njegovoj časti i ugledu, jer je i pored demantija, list nastavio da iznosi neistine, svesno ga medijski linčujući uz epitete “srbomrzac“, „ludi“, “sramota”...
- ▶ List je odgovorio da žalilac nije pružio dokaze da zabrana unošenja trobojki nije muzičareva odluka i da je upravo taj list “dokazao” da srpsku trobojku nije moguće uneti u bilo kom obliku”.

PRIMER: Prećutkivanje činjenica

- ▶ Komisija je jednoglasno ocenila da je list ignorisao sve informacije koje se nisu uklapale u željenu priču. Demanti muzičara i organizatora koncerta nisu objavljeni, te su tako i prećutane informacije od značaja za razumevanje konteksta.
- ▶ Uz to, iz prepiske novinarkе lista i organizatora koncerta, koja je dostavljena uz žalbu, jasno je da je priča o navodnoj zabrani unošenja srpskih zastava na koncert pokrenuta nakon što je novinarka tražila (i nije dobila) besplatne karte da „privatno“ ide na koncert!
- ▶ Time su povređene i odredbe Kodeksa koje se odnose na sprečavanje korupcije i sukoba interesa.

PRIMER : Prećutkivanje činjenica

- ▶ Pročitajte:
- ▶ Žalbu
- ▶ Odluku Komisije za žalbe
- ▶ Zapisnik sa sednice Komisije
- ▶ Prateće dokumente
- ▶ <http://www.zalbe.rs/zalba/2199>

PRIMER 2: Prećutkivanje činjenica

- ▶ Sledeći primer prećutkivanja činjenica koje mogu bitno da utiču na stav javnosti o nekom događaju što je, prema Kodeksu, jednako njihovom namernom iskrivljivanju ili iznošenju laži, izazvao je buru u ovdašnjim novinarskim krugovima.
- ▶ List je objavio seriju tekstova o stranim donacijama nevladinom sektoru iz Srbije navodeći podatke sa sajta inostrane organizacije koja je donator.
- ▶ Podnete su tri žalbe na isti tekst (portal, novinarsko udruženje i medijsko udruženje), u kojima se, između ostalog, navodi da redakcija nije proverila sve podatke, da nisu sve visine donacija tačne, da nije objašnjeno koji su rezultati podržanih projekata, ali da je poseban problem što se donirani novac dovodi u vezu s uređivačkom politikom medija, bez argumenata. Uz sve to nisu ni pozvani, kako bi se čula “druga strana”.

PRIMER 2: Prećutkivanje činjenica

- ▶ Komisija je po sve tri žalbe odlučila da je Kodekst prekršen u pomenutoj tački, kao i u odeljku Istinitost izveštavanja – jer je novinar dužan da konsultuje što više izvora.
- ▶ Kao i u javnosti, i na sednici Komisje za žalbe Saveta za štampu vodila se burna rasprava. Argumenti manjine članova u ovom slučaju bili su da istraživanje jeste moglo da se uradi ozbiljnije, ali i da treba imati u vidu i da je reč o serijalu tekstova, a da Komisija razmatra samo jedan.
- ▶ U dva teksta objavljeni su i stavovi korisnika donacija, podaci su preuzeti sa respektabilnog sajta, a eventualne greške ispravljene su objavljivanjem odgovora. Takođe, navedno je i da oni ne treba da budu ideološka komisija.

PRIMER 2: Prećutkivanje činjenica

- ▶ Argumenti većine članova komisije bili su dugačiji: školski primer ciljanog novinarstva, jer je prećutano 90 odsto činjenica koje mogu presudno da utiču na stav javnosti, perfidno napisano tako da se nigde ne kaže „izdajnik“ ili „strani plaćenik“, ali da se čitaocu sugerise da je strašno dobiti pare iz Amerike. Nesumnjivo važna tema o kojoj treba pisati, zaključili su, ali ne na ovaj način.
- ▶ Konačno, Komisija je odlučila da to što je redakcija omogućila pomenutim organizacijama da naknadno odgovore - ne oslobađa list odgovornosti za to što je tema teksta loše obrađena, jer je tekst tendenciozan i obiluje nepreciznim podacima, koji su ciljano birani ili prećutkivani.
- ▶ Iz teksta su, zaključila je Komisija, izostavljene bitne informacije koje mogu presudno da utiču na stavove čitalaca – nema nikakvog objašnjenja o tome da se donacije dobijaju na konkursima na osnovu detaljno razrađenih projekata, da je reč o potpuno zakonitoj aktivnosti, da donatori uglavnom detaljno proveravaju trošenje novca i da donacije često dobijaju i državni organi. Čitaoci su mogli steći utisak da nevladin sektor dobija ogroman novac na netransparentan način i za problematične aktivnosti, iako to u tekstu nigde direktno nije rečeno.

PRIMER 2: Prećutkivanje činjenica

- ▶ Pročitajte:
- ▶ Žalbu
- ▶ Odluku Komisije za žalbe
- ▶ Zapisnik sa sednice Komisije
- ▶ Prateće dokumente
- ▶ <http://www.zalbe.rs/zalba/2212>

ПОЛИТИКА

Naslova Svet Politika Društvo Pogledi Hronika Ekonomija Kultura Beograd Sport Region Mozak Sve Q

Četvrtak, 07.01.2016. u 22:00
Jelena Popadić

DOSIJE „POLITIKE“ PUTEVI AMERIČKOG NOVCA U SRBIJI (3)

Kako zaraditi 45.000 dolara preštampavanjem starih tekstova

Američki donatori su finansirali tekstove o „posebnosti regija“ kao što su Sandžak i Vojvodina, uložili medija u ratnom huškanju, sprečavanju korupcije i promociji etike u novinarstvu

Početna / POVEZANE TEME medij, biznis, sv. Stanislav, amerika

У петак 1. октобра
ТВ РЕВИЈА
СНЕЖАНА САВИЋ
Такава улога се не одбија
ЕКСКЛУЗИВНО
Сампо Саркола звезда серије „Сенке“
СТЕФАН ПОПОВИЋ
Не смејмо да изневеримо гостопримство

Невладине организације	Износ	Донатор
Центар за нове медије – Кула	215.000	НЕД, Фонд браће Роџерс
Центар за истраживање, транспарентност и одговорност (Исконикс)	188.000	НЕД
Бета	151.000	НЕД, Фонд за отворено друштво
Фондација Савко Радумић	150.000	Фонд браће Роџерс
Активиста локалних медија „Локал глас“	80.000	Фонд браће Роџерс
Р-новине	65.800	НЕД
ЦНПС	70.000	НЕД
Медија и реформ центар	65.000	Фонд браће Роџерс

Pored organizacija civilnog društva u Srbiji, i brojni mediji i novinarska udruženja dobijaju

Opasnosti od diskriminacije

- ▶ “Novinar mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i učiniće sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu, između ostalog, na rasi, polu, starosti, seksualnom opredeljenju, jeziku, veri, političkom i drugom mišljenju, nacionalnom ili društvenom poreklu”, piše u izuzetno važnoj, ali, nažalost, i često kršenoj tački ovog odeljka.
- ▶ Kodeks pruža i preciznije objašnjenje da “pripadnost određenoj etničkoj, političkoj, ideološkoj, ili nekoj drugoj grupi, kao i bračno stanje, versko opredeljenje, društveno poreklo, navodi samo u slučajevima kada je taj podatak neophodan za puno razumevanje konteksta događaja o kojem se izveštava”.

Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Dakle – to što je neko opljačkao nikako ne znači da je to učinio zato što je Rom, musliman, opozicija.... To je najčešće irelevantan podatak za priču, ali se veoma često objavljuje, pa slučaj tada dobija totalno drugačiju konotaciju.
- ▶ Novinari posebno treba da obrate pažnju i pravilno razluče da li su pomenute odrednice značajne za priču, ili bi njihovo navođenje predstavljalo diskriminaciju.
- ▶ Vreme je i da poslenici “sedme sile” upamte da su, recimo, “lepši” ili “jači pol”, od kojih vrve naši mediju, zapravo otrcane fraze, a da je srpski jezik bogat da se sve da napiše na pravi način, bez šovinističkih, seksističkih ili drugih diskriminatornih izraza.

PRIMER: Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Rodni stereotipi - Savetu za štampu žalila se i narodna poslanica zbog teksta u dnevnim novinama u čijem naslovu piše da dvojica poslanika ratuju zbog žene, odnosno nje.
- ▶ Navela je da je u najbanalnijem maniru stavljena u kontekst žene oko koje se svađaju kolege poslanici i to bez argumentacije, kao i da se na taj način šire seksističke i diskriminatorne izjave, rodni stereotipi i predrasude loše za svaku ženu u našem društvu.
- ▶ Redakcija, koja nije objavila njen demanti, u odgovoru na žalbu napisala je da poslanici ne smeta kada njene kolege to govore, ali joj smeta kada to napišu novine.
- ▶ Da ne bude zabune, svo troje poslanika su iz redova opozicije.

PRIMER: Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Članovi Komisije bili su jednoglasni u stavu da je poslanica diskriminirana i na osnovu pola, ali i na osnovu političkog opredeljenja, da je sukob političara u naslovu i opremi teksta predstavljen, bez ikakvog osnova, kao sukob oko žene, iako se i iz teksta može zaključiti da su razlozi sasvim drugačiji.
- ▶ Prekršena je i obaveza da naslov mora da odgovara suštini teksta. Takođe, tekst vrvi od nagađanja i pretpostavki, a činjenica nigde.
- ▶ Kodeks je u ovom slučaju prekršen i time što redakcija nije objavila dostavljeni odgovor.

PRIMER: Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Na kraju, osim tačke iz odeljka Novinarska pažnja, prema kojoj novinar mora biti svestan opasnosti od diskriminacije koju mogu da šire mediji i učiniće sve da izbegne diskriminaciju zasnovanu, između ostalog, na rasi, polu, starosti, seksualnom opredeljenju, jeziku, političkom i drugom mišljenju, nacionalnom ili društvenom poreklu, uknjiženi su i prekršaji Istinitosti izveštavanja.
- ▶ Prekršena je i tačka iz odeljka Nezavisnosti od pritiska, budući da naslov ne sme da bude u suprotnosti sa suštinom teksta, kao i ona iz Odgovornosti novinara, jer novinar mora da neguje etiku i kulturu javne reč i poštuje pravo na odgovor, izvinjenje i ispravku.

PRIMER: Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Pročitajte:
- ▶ Žalbu
- ▶ Odluku Komisije za žalbe
- ▶ Zapisnik sa sednice Komisije
- ▶ Prateće dokumente
- ▶ <http://www.zalbe.rs/zalba/2341>

PRIMER 2: Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Jedan portal svojski se potrudio da pokaže kako to izgleda kad svom snagom želiš da diskriminišeš, u ovom slučaju, Rome.
- ▶ Oni su preuzeli sadržaje drugih medija i menjali ga, kako bi postigli svoj cilj.
- ▶ Najpre su preuzeli tekst drugog medija o pljački hotela, ali su, iako u izvornom nigde nije navedena nacionalna pripadnost navodnih pljačkaša, u naslovu naglasili da su to uradili “Cigani”.

PRIMER 2: Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Zlonameran i uvredljiv naslov izazvao je i veliki broj komentara čitalaca koji su diskriminatorni, predstavljaju govor mržnje i pozivaju na nasilje nad Romima.
- ▶ I tu je jednoglasno upisan prekršaj Novinarske pažnje u delu koji se odnosi na diskriminaciju zasnovanu na nacionalnom poreklu,
- ▶ Prekršen je i odeljak Odgovornosti novinara o obavezi novinara da se suprotstavi svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja.

PRIMER 2: Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Isti portal je, nešto kasnije, preuzeo agencijski tekst u kojem su pominjani Romi, što je bilo relevantno za dati tekst, ali je svugde reč „Romi“ zamenio rečju “Ciganin”.
- ▶ To, po mišljenju podnosioca žalbe, bilo vređanje i Roma i javnosti u celini.
- ▶ Agencija je i javno protestovala zbog neovlašćenog korišćenja, redaktorskih izmena i zloupotreba njenog teksta, čime je prekršaj utoliko veći, te je u ovom slučaju, osim prekršaja dve pomenute odredbe, uknjižen i prekršaj odeljka Poštovanje autorstva.

PRIMER 2: Opasnosti od diskriminacije

- ▶ Pročitajte:
- ▶ Žalbu
- ▶ Odluku Komisije za žalbe
- ▶ Zapisnik sa sednice Komisije
- ▶ Prateće dokumente
- ▶ <http://www.zalbe.rs/zalba/2154>
- ▶ <http://www.zalbe.rs/zalba/1151>

The screenshot shows a news article from the website 'Istočno Sarajevo'. At the top left is a green tree logo. Below it, the text 'Istočno Sarajevo' and a 'Meni' menu icon are visible. The main headline is 'Još jedan uslov za EU: Integracija i zapošljavanje Cigana' in bold black font. Below the headline is the date 'Objavljeno na 14. july 2013.'. The article features a photograph of a makeshift settlement with several people and a green truck. Below the photo, there is a short paragraph of text in Serbian, followed by a longer paragraph starting with 'Integracija Cigana je jedna od najvažnih tema koja ima veliki uticaj na pregovore, obuhvaćeni su...'.

NOVINARSKA PAŽNJA

- ▶ Obuka koristi najznačajnije odluke Komisije za žalbe Saveta za štampu u kojima su konstatovani prekršaji tri najviše kršena poglavlja Kodeksa novinara Srbije - Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara i Novinarska pažnja.
- ▶ Koriste se odluke do kojih je Komisija za žalbe jednoglasno došla, ali i one komplikovane, iza kojih stoji kvalifikovana većina od najmanje osam glasova članova Komisije.
- ▶ [Kodeksa novinara Srbije](#)
- ▶ [Smernice za primenu Kodeksa novinara Srbije u onlajn okruženju.](#)
- ▶ [Sve odluke](#) Komisije za žalbe o kršenju Poglavlja V Kodeksa – Novinarska pažnja